

ПРЕДСКАЗАНИЕТО

Кирил Сарджев

Беше топъл и слънчев ден. Ранната пролет преобрази за няколко дни събудената за нов живот земя. Пролетният ветрец, събрал аромати от горски билки и треви, галеше с нежен полъх младите листа на дърветата в Армаганската долина. Тя, ощастлива от това, му отвръщаше с весели мелодии, сътворени със закачливо потрепване на листата си. Денят, изпълнен с нови надежди, вървеше към своя хубав край, когато от нищото в небето над долината започнаха да се събират тъмни облаци. Притъмня, задуха студен вятър, светкавици раздраха тишината, заваля пороен дъжд, който бързо премина в мокър тежък сняг.

За кратко време цялата долина беше покрита с бяла завивка. Клоните на горди-те дървета започнаха да се чупят като тънки вейки под тежестта на падащия сняг. Навред се чуваше само пронизващият грохот на прекършени вековни буки. Малката и кротка рекичка, която браздеше цялата долина, сега бучеше страшно, премятайки като перушина камъни и дървета. Армаганската долина се загърчи като ранена кошута, безсилна пред връхлетялата я стихия.

Всичко живо, което жужеше, хвърчеше или пълзеше, се изпокри, изплашено от ставащото. Овчарите започнаха да събират на завет разпилените си стада. Никой от тях не беш чувал за такова природно бедствие нито от бащи, нито от дядовци. Гледайки с нескрита тревога как долината се погубва, дядо Митрю, един от най-старите овчари, се обърна към насъбралите се около него:

– Хора, такова нещо като днешното не е ставало никога в тази долина. Това е или Божие наказание за нас, или предсказание, че нещо ще се случи с хората през тази година. Природата ни предупреждава, така мисля, така ми се привижда. Дано да се разминем само с това! Дано, дано!

Падналият сняг се стопи бързо, както бързо беше и навалял. Пролетното слънце отново се настани трайно на изчистеното от облаци небе. Долината започна бавно и мъчително да се възстановява от бедствието и животът в нея се завърна такъв, какъвто е бил винаги преди. Сезоните както годините идваха и си отиваха,

пролетта беше заменена от знойно лято, а то – от богатата и отрупана с богатство есен. Хората се бяха пръснали по ниви и ливади да събират урожая от своя целогодишен труд. Всички се радваха на победата над вековния поробител, донесена на върховете на щикове от българските войници при Одрин. Дошла бе свобода, желана, изстрадана и дочакана от тракийци.

Но, както казва народната поговорка, „много хубаво не е на хубаво“. Така хубавото се обърна срещу мирните и трудолюбиви обитатели на тези земи. Тревожните вести за нападнати български села от турски войски и башибозук в Одринско, Кешанско, Булгаркьой и други села, с всеки изминат ден се увеличаваха. Страхът сред хората се подсилваше и от това, че българската войска беше напуснала позициите, които заемаше по границата, и бе оставила освободените територии на произвола на съдбата.

Беше ранен следобед, септемврийското слънце безмилостно напичаше изсъхналата земя. По неравния коларски път, криволичещ през безводни панини и тесни горски просеки, се движеше безкраен керван от жени, деца, каруци, овце, кози, кучета, птици и всичко, което една изплашена човешка душа може да вземе със себе си.

Въздухът около тях трептеше от сърцераздиращия плач на жените и децата и тревожното мучене на добитъка. Страхът и безнадеждността като тежки камъни притискаха хората и правеха всяка тяхна стъпка като последна към пропаст.

Керванът преминаваше през Армаганската долина. Умората от дългия път и жаждата измъчваха всички. Въпреки страха от нападение на башибозука, керванът се спря за почивка. Около бликащата студена вода Армаган чешмеси се събраха всички. Майките с невръстни дечица бързаха да преповият и накърмят малките си рожби, а болните и старите търсеха хладина под храстите от зеленика и под сенките на вековни дървета.

– Турците идат, бягайте, хора! Идат, бягайте! – извика някой с тревожен глас, който разцепи като гръм долината. Лошата вест обиколи като вихрушка спрелите се за почивка хора. Инстинктът за оцеляване се смени от паника и безпорядък. Майките, изпаднали в безизходица, за да спасят себе си и другите по-големи деца, оставяха разплакани на земята още ненакърмените си рожби и побягваха като подивели животни. Башибозуците като глутница

вълци връхлетяха върху изплашените и беззащитни хора. Чешмата стана ням свидетел на кървавата разправа над тях. Земята около нея се настели с покосени от куршуми и ножове жени, деца и старци. От още гърчещите се в агония тела озверелите башибозуци късаха с нетърпеливи ръце ризи, сукмани и потури за скрити златни лири и накити. Тези, които оцеляха от касапницата, побягнаха кой накъдето намери.

Башибозукът, както се появи ненадейно и бързо в долината, така бързо и ненадейно изчезна от там, натоварен със заграбеното от беззащитните бежанци. Септемврийското слънце, сякаш засрамено от видяното, бързаше да се скрие. Настъпи нощ. Злокобна тишина обгърна всичко. Дори и вятърът, който се разхождаше на воля в долината, спря своя ход. Само от време на време тежката тишина се разкъсваше от хрипящите стонове на умиращите от раните си хора или от умолителния плач за майка от изоставените дребни дечица.

Долината тъжеше и сякаш заплака. От листата на старите буки и пърнари закапаха едри капки роса, които се стичаха и миеха телата на непокритите и непогребани невинни жертви. Нощта с невидима ръка започна да заличава греховете на своя брат деня. Надмогнал своя страх от видяното, дядо Митрю не дочака изгрева на слънцето и тръгна към чешмата. В бодящата очите тъмнина той се придвижваше трудно и само болезнените стонове на още живите хора го насочваха натам. Плахийт изгрев на слънцето го завари близо до чешмата. Около нея сред обезобразените мъртви тела той видя няколко изоставени в пеленки дечица, които плачеха с пресипнали гласчета. По-нагоре под клонеста борика, свито на две и треперещо от студ малко момченце, а до него друго момиченце заспало.

– Боже, Боже, какво е това чудо? Това ли трябваше да доживея – да вървя между умрели и малки деца кърмачета!? Лошото, което ми се привиждаше, че ще стане с хората, се случи. А как се надеех да не стане, Боже!

С потънали в сълзи очи дядо Митрю говореше на себе си и на невидимия закрилник на човешкия род – Господ. Беше сам в долината, обкръжен от злокобната тишина, мъртвите и изоставените дечица. Взе на ръце две пеленачета и заслиза с тях по стръмната просека към овчарската си колиба. После пак се върна за

другите пеленачета, после за по-големките дечица. Стръмнината го умори, но той продължаваше да се връща и връща и прибира.

Малката му овчарска колиба се изпълни с деца. Преброи ги – бяха 22. Най-голямото беше около 3-4 годишно. Без много да мисли той реши да ги нахрани. Беше издоил от козите си мляко. Най-напред започна с кърмачетата, подаваше натопения си пръст с мляко в устата им като майчино зърно. За по-големките той направи попарка с мляко и натрошен на дребно хляб. Понеже бяха много децата, той изсипа попарката в малко дървено коритце, в което захранваше малките и болни агънца и ярета. Дечицата, притиснати от глада, лакомо поглъщаха топлата попарка. Повечето още лазеха и протягаха немощно ръчички да ги вземе, други пък обвиваха краката му за закрила.

Милозливият дядо Митрю беше отгледал няколко свои деца, но сърцето му не издържаше при вида на толкова изоставени от майките си дечица. Очите му се пълнеха със сълзи и заплакваше приглушено, за да не го чуят. Дали от безизходицата, в която попадна, дали от нещо друго той си повтаряше: „Какви са били тези майки, да захвърлят на произвола дечинките си, какви са тези майки без майчина милост?”

Изминаха две седмици, дядо Митрю продължаваше да се грижи сам за децата. Душата му не даваше, сърцето му се късаше да ги изостави и той. Започнаха да ваят есенни дъждове, времето се развали. В овчарската колиба стана студено, малчуганите започнаха да боледуват, а краят на това изпитание не се виждаше. Един ден, както хранеше децата, вратата на колибата се отвори с трясък и вътре нахлуха няколко башибозуци от околните турски села. Дядото ги познаваше добре, затова не се изплаши от тях. Но когато взеха да го разпитват къде са му парите и овцете, разбра, че тези хора не са дошли за хубаво при него. Опита се да побегне през отворената врата, но на няколко крачки от колибата си беше прострелян в гърба, залитна и падна. Опита се да се изправи, но не можа, само извика с хриптящ глас:

– Не барайте децата! Децата не барайте!

Есенният дъжд продължаваше да вали. От листата на вековните буки и борики се стичаха тънки струйки вода, които бързо попиваха в изсъхналата земя, за да дадат нов живот на долината и измият струйките кръв, които изтичаха от тялото на умиращия

дядо Митрю. Смрачаваше се, долината се готвеше да посрещне идващата нощ. През отворената врата на колибата нахлуваше студен вятър. Децата се бяха сгушили до угасналото огнище изплашени и беззащитни. Очичките им отчаяно търсеха милосливия си закрилник, но него го нямаше вече. От страх нямаха сили дори да плачат, само издаваха приглушени стонове.

Нощта се спусна и обви в потайна тревожност Армаганската долина. Смразяващата тишина от време на време се разкъсваше от протяжния вой на вълци и чакали, привлечени от разлагашите се трупове на избитите. Дъждовното утро на новия ден завари децата разпръснати около колибата. Тези, които още лазеха, телцата им целите бяха покрити с кал и полепнали по бузките им треви и листа. Посинелите им от студа ръчички се забиваха безсилно в земята, молеха с през плач майките си за закрила. Няколко от по-големките дечица, които можеха да ходят, се бяха заплели в бодливите клони на една къпина, без да могат да се измъкнат от нея. Другите, които не можаха да издържат на глада и студа, гледаха от пеленките си света с безжизнени очички.

Дечицата умираха като малки невинни светци. Предсказанието на дядо Митрю се сбъдна. Лошото стана...

Бай Атанас, българин от Одрин, живеещ в квартала Каик в близост до църквата „Св. Георги“